

Cavid Zeynallı: "İlham pərisini gözləsək gərək yazmayaq"

Müsaibim gənc olmağına baxmayaraq böyük uğurlara imza atan, savadı ilə, qələmi ilə şöhrət qazanan Cavid Zeynallıdır. O Cavid ki, təkcə "Şükriyyə" ilə aləmə səs sala bildi. Qeyd edim ki, Cavid Zeynallı eyni zamanda Akademik Milli Dram Teatrının mətbuat katibidir. Onunla söhbətim də məhz elə bu teatrda baş tutdu. Sözü çox uzatmadan müsahibəyə keçid alaq.

- Cavid bəy, necəsiniz? İşləriniz necə gedir, hansı yeniliklər var? Gəlin, söhbətimizə bununla başlayaq...

- Təşəkkür edirəm. İşlər qaydasındadır, mənə elə gəlir, gələcəkdə daha yaxşı olacaq. Əsas odur, insan işdən, çalışmaqdan qorxmasın. Zəhmət çəkən adamlar bunun bəhrəsini mütləq görürlər. O ki qaldı yaradıcı yeniliyə, planlarım çoxdur. Çalışıram ki, onları həyata keçirəm. Məsələn, elmi işimi bitirmək və 2023-cü ildə müdafiə etmək. "Müstəqillik dövrü Azərbaycan hekayəsində zaman və məkan" mövzusunda dissertasiya işi üzərində çalışıram. Bundan başqa hekayələr kitabım nəşrə hazırdır, yaxın aylarda bu kitabın çapını planlaşdırıram.

- Ötən il "Günəşi gözləyənlər" romanınız yenidən çap olundu...

- Bəli, bu, "Köhlən" nəşriyyatının təklifi idi və mənim üçün xoş oldu. "Günəşi gözləyənlər" mənim ilk romanımdır və 2010-cu ildə işıq üzü görüb. Yəni 12 il əvvəl. Roman ədəbi mühitdə və oxucular arasında müsbət qarşılandı. Həqiqətdə təqdir və tənqidi yazıları da oldu. İkinci dəfə nəşrdən əvvəl isə yenidən oxudum və bəzi dəyişikliklər etdim. Hiss etdim ki, artıq yerlər, lüzum-

suz cümlələr var. Hər halda bu keçmişdir və daha çox irəli baxmaq lazımdır. Yeni mövzular var, onlar üzərində düşünmək lazımdır.

- "Tarix müəlliminin kədəri", "Coğrafiya müəlliminin pencəyi"... Sırada hansı müəllimdir?

- Yəqin ki, heç biri. Bəlkə də hamısı. Dəqiq nəse demək çətindir. Bu hekayələri oxuyanlardan da tez-tez belə yarızarafat-yarıciddi suallar eşidirəm. Əsas odur, ilin günün bu vaxtında hekayələrim diqqət çəkə bildi. Ona görə də hiss edirəm ki, hekayələr kitabını nəşr etməyə böyük ehtiyacım var.

- Nədən başladınız yazmağa?

- Məktəb vaxtı dəftərə kiçik hekayələr yazırdım. Müəllimlərim və sinif yoldaşlarım oxuyub haqqımda yaxşı sözlər demişdilər. Əlbəttə, doqquzuncu sinifdə oxuyan və yazıçılığın hələ nə olduğunu bilməyən məktəbli üçün bu şeylər qol-qanad demək idi. Sonra universitetə daxil oldum və ikinci kursda Yazıçılar Birliyinə hekayəmi apardım. "Ulduz" jurnalında çap olundum. Daha sonra Mədəniyyət Nazirliyi və Yazıçılar Birliyinin ortaq layihəsi olan "Gənc ədiblər" məktəbinə qoşuldum, orda çoxlu dostlar qazandım. Ən vacibi isə yazmaqdan qorxmamağı, ürəkli olmağı öyrəndim. Sonra "Günəşi gözləyənlər" çap olundu və ədəbi mühit artıq məni yazıçı kimi qəbul elədi.

- Ən çox hansı yazınızla yadda qaldınız?

- Söhbət qəzet materialından gedirsə, "525-ci qəzet"ə yazdığım reportajlar maraqla qarşılandı və məni yazmağa həvəsləndirənlərin sayı çoxaldı. Daha sonra isə romanım və hekayələrim.

- Bir ara mətbuatda yazarların əsərləri haqqında tənqidi yazılarınız dərc olundu. Tənqidçi olaraq özünüzü görə bilərsiniz?

- Qətiyyə. Belə fikrim heç vaxt olmayıb. Bunlar yaradıcılığa ilk başladığım dövrlərdə yazdığım həvəskar yazılar idi. Sonra insan başa düşür ki, heç kimi təftiş etmək lazım deyil, sadəcə,

öz işinlə məşğul olmaq lazımdır.

- Cavid, ilham nə zaman gəlir? Bu qədər işin içində bir də yazıb yaratmaq çətin olmur?

- İlham pərisini gözləsək gərək yazmayaq. Sadəcə, insanın yaratmaq şövqü tükənməməlidir. Bir də yaradıcılıqda sistemli olmaq vacibdir. Xüsusən, nasir üçün. Nəslrlə məşğul olmaq davamlılıq, sistemlilik tələb edir.

Onu avtobusda, mediada düşünmək olur, amma yazmaq olmur. Yazmaq üçün mütləq saatlarla oturmaq, işləmək lazımdır.

- Şükriyyə'nin həyatınızdakı rolu haqqında nə demək istərdiniz?

- Bu ilin əvvəlində pyeslər kitabım çap olundu.

Gözləyirəm ki, pyeslərim səhnələşdirilsin. Xüsusən, "Şükriyyə" pyesimin oynanılmasını gözləyirəm. Bu pyesi bəyənən, qiymətləndirən çoxdur. Təəssüf ki, iki il teatr bağlı qaldı. İndi də xeyli yarımcıq işlər var, onlar yekunlaşmalıdır. Ciddi gözləntim bu ilədir. Çünki bu il Əhməd Cavadın 130 illiyidir. İçimdə qəribə bir "lovğalıq" var ki, Şükriyyə xanım haqqında heç kim menden yaxşı yaza bilməz. Bunu tam məsuliyyətlə deyirəm. Və pyesimin məhz "Azdrama"-da səhnələşdirilməsini arzu edirəm. Rejissor dostlarım mənə deyir ki, bəlkə, əyalət teatrlarından başlayasan, yaxud paytaxtın kiçik teatrlarından? Məsələ orasıdır ki, mənim

teatr düşüncəm, zövqüm "Azdrama"-da formalaşmış və başlanğıcı da məhz bu teatrdan etmək arzusundayam.

- Cavid, pandemiya sonrası tamaşaçı kütləsi sizi qane edirmi?

- Əlbəttə, tamaşaçılarımız, teatrsevərlər bu müddətdə teatr üçün darıxmışdılar və onlar müxtəlif vaxtlarda sosial şəbəkələrdə öz narahatlıqlarını bölüşürdülər.

Hətta bizim özümüzə də yazanlar olurdu. Nə yaxşı ki, bu açılış baş verdi. Təbii ki, yenə də karantin qaydalarına ciddi şəkildə əməl olunur. Covid pasportu olmadan heç kim teatr binasına buraxılmır. Həmçinin, tamaşa zalında

hər kəs tibbi maskadan istifadə edir. Bu, birmənalı və zəruridir. Bundan əlavə isə təlimata əsasən tamaşa zalında yalnız 50 faiz tamaşaçı olur.

Pandemiya səbəbindən bizim müxtəlif layihələrimiz təəssüf ki, təxirə düşdü. Hazırda həmin layihələrin reallaşdırılmasıyla məşğuluq. Həm Azərbaycan, həm də dünya dramaturgiyasından çox maraqlı əsərlər var ki, həmin əsərlərlə tamaşaçıların görüşünə gəlməyi planlaşdırırıq. Təbii ki, növbəti mərhələdə teatr həm də yerli və beynəlxalq qastrollara çıxmağı planlaşdırır.

- Özünüz tamaşaçı qismində teatrlara üz tutursunuzmu?

- Oktyabr ayında sonra təəssüf ki, başqa teatrların tamaşalarını izləməyə gedə bilməmişəm. Amma planımda bir neçə tamaşanı izləmək var.

- "Ölümə gedən" ünvanını tapdırmı?

- Bu pyes Mədəniyyət Nazirliyinin keçirdiyi müsabiqənin qalibi olub. Qaydalara görə səhnələşdirilməli idi. Amma təəssüf ki, baş tutmadı. Ümid edirəm, teatrlar bu pyesə diqqət edəcəklər.

- Hərdən hekayələrinizi oxuyanda dalıb gedirəm... Sözlərinmi sehri var, ya nədir bu sirr?

- Dəyər üçün təşəkkür edirəm. Bunu izah etmək mənim üçün də çətindir. Yaradıcılıq elə ona görə gözəldir ki, onun mahiyyətində seyr var.

- Xarici mətbuatda yazılarınız dərc olunurmu?

- "Coğrafiya müəlliminin pencəyi" adlı kitabım Türkiyədə çap olunub. Bu, Mədəniyyət Nazirliyinin dəstəyi ilə reallaşan layihədir. Hətta İstanbulda təqdimat mərasiminin keçirilməsi də planlaşdırılır. Ümumən isə hekayələrim rus, alman, ingilis, türk və gürcü dillərində yayımlanıb.

- Oxucu bu gün nə gözləyir?

- Yaxşı mətn, yaxşı əsər, yaxşı ədəbi nümunə.

**Söhbətləşdi: Şəlalə Camal
AJB - nin üzvü**